

ZBIÓR ZASAD ETYCZNYCH PROKURATORA

Uchwała
II Krajowego Walnego Zjazdu Członków
Stowarzyszenia Prokuratorów RP
w sprawie "Zbioru Zasad Etycznych Prokuratora"
z dnia 25 maja 2002 roku

ZASADY OGÓLNE

- Prokurator, działający niezależnie ale odpowiedzialnie, wyrażając obiektywnie i jasno swoją troskę o sprawiedliwość, jest strażnikiem interesów państwa, społeczeństwa i wymiaru sprawiedliwości.
 - Organa prokuratury czuwają nad pozyskiwaniem najlepszych prawników, wyróżniających się siłą charakteru i zdolnościami.
 - Zapewniają im gruntowne opanowanie umiejętności zawodowych.
 - Sukcesywnie dążą do polepszenia warunków pracy prokuratorów w sferach organizacyjnej, prawnej i finansowej, odpowiadających standardom Unii Europejskiej.
- Prokurator powinien mieć zapewnioną możliwość wypełniania obowiązków zawodowych bez narażanie na: zastraszanie, nękanie, niewłaściwe interwencje, nieuzasadnione pociąganie do odpowiedzialności cywilnej, dyscyplinarnej i innej.

ZASADY WYKONYWANIA ZAWODU

- Prokurator powinien wykonywać zawód rzetelnie, konsekwentnie i sprawnie. Przestrzegać i chronić praw człowieka. Unikać dyskryminacji zarówno podejrzanych, jak i ofiar przestępstw, ze względów politycznych, społecznych, religijnych, narodowościowych, rasowych, kulturowych, płciowych i wieku.
- Wypełniać swe zadania bezstronnie i obiektywnie, uwzględniając istotne okoliczności sprawy, szczególnie dotyczące ofiary i podejrzanego.
- Poświęcać należytą uwagę ściganiu przestępstw popełnionych przez funkcjonariuszy publicznych, w szczególności korupcji, nadużyć władzy, poważnych naruszeń praw człowieka oraz innych czynów uznanych przez prawo międzynarodowe za poważne przestępstwa.
- Czynności wykonywać zgodnie ze swoim sumieniem i honorem zawodowym, nie ulegać wpływom zewnętrznym, odrzucać jakiegokolwiek interwencje, także polityczne, oraz prośby, nie ulegać wpływowi kampanii medialnych.

- Zachowywać poufność posiadanych materiałów, chyba że za ich ujawnieniem przemawiają wymagania wymiaru sprawiedliwości, wykonywanie obowiązków lub interes społeczny.
- Pogłębiać kwalifikacje zawodowe poprzez samokształcenie oraz uczestniczenie w zorganizowanych formach doształcania.
- W czasie wykonywania pracy zachować trzeźwość i nie podlegać działaniu jakichkolwiek środków odurzających.
- Każdy prokurator obowiązany jest współdziałać w strzeżeniu powagi i godności zawodu, bronić jego tożsamości i właściwego systemu przekonań.
- Immunitet prokuratorski nie może usprawiedliwiać zachowania sprzecznego z prawem.

ZASADY RELACJI SŁUŻBOWYCH

- Prokurator powinien unikać serwilizmu w kontaktach z osobami, którym jest służbowo podległy, jednocześnie powinien unikać arogancji i nieposzanowania godności podwładnych.
- W kontaktach służbowych okazywać wzajemny szacunek, służyć radą i udzielać pomocy. Prokuratora podwładnego traktować jako "partnera w hierarchii służbowej" - będącego w służbie sprawiedliwości.
- Awans prokuratora powinien być uzależniony od obiektywnych kryteriów, w szczególności: kwalifikacji, zdolności, rzetelności, osiągnięć i doświadczenia zawodowego.
- Prokurator nie powinien publicznie, niekorzystnie, komentować działalności zawodowej innego prokuratora. Nie powinien jednak tolerować przypadków naruszania etyki przez innych prokuratorów. Uprawniony jest do zwrócenia, w taktownej formie, uwagi naruszającemu zasady etyki zawodowej oraz do wypowiedzania się we właściwym postępowaniu.
- Prokurator nie powinien uchylać się od obrony prokuratora obwinionego w postępowaniu dyscyplinarnym.
- Obowiązkiem prokuratora jest odmówić wykonania polecenia sprzecznego z prawem i powstrzymać się od wykonania polecenia niezgodnego z etyką zawodową.
- Prokurator, któremu powierzono obowiązki patrona, powinien dołożyć wszelkich starań, dla należytego przygotowania aplikanta do wykonywania zawodu prokuratora, a swoim postępowaniem stanowić przykład godny naśladowania.
- Prokuratorzy nauczający aplikantów powinni ich zaznajomić ze zbiorem zasad etyki prokuratora oraz wpajać respektowanie zawartych w nim zasad.

ZASADY RELACJI PROKURATOR - ORGANA ŚCIGANIA

- Sprawując nadzór procesowy, prokurator powinien wykazywać profesjonalizm, obiektywizm i stanowczość w wytyczaniu działań, kierując się solidarnością we wspólnej walce z przestępczością.
- Odnosząc się z szacunkiem do nadzorowanych służb, prokurator powinien mieć jasność, iż tylko on jest uprawniony do podejmowania kluczowych decyzji w sprawach.
- Odpowiedzialność za przebieg postępowania przygotowawczego i wniesienie aktu oskarżenia winna skłaniać do narzucania wysokich standardów postępowania.
- Prokurator powinien zachować pryncypialność w osądzie czynów funkcjonariuszy, którzy sprzeniewierzyli się prawu oraz wykazać dbałość o dobra funkcjonariuszy dotkniętych zachowaniami przestępczymi.
- Prokurator powinien unikać poufałości oraz wszelkich sytuacji, na gruncie prywatnym i służbowym, które w perspektywie mogłyby ujemnie rzutować na podejmowane decyzje służbowe i powodować ich tendencyjność.
- Pozostawanie prokuratora w charakterze świadomego tajnego współpracownika służb specjalnych i organów ścigania dyskwalifikuje go zawodowo i środowiskowo.

ZASADY WYSTĄPIEŃ SĄDOWYCH

- Obowiązkiem prokuratora jest dążenie do ustalenia prawdy i udzielanie sądowi pomocy w dotarciu do prawdy w celu wydania sprawiedliwego wyroku.
- Prokurator spełnia swoją funkcję oskarżycielską w zgodzie z własnym sumieniem, budując na rozprawie swoją wiarygodność i autorytet. Prezentuje znajomość sprawy, wewnętrzne przekonanie co do faktów i stosowanego prawa. Podejmuje decyzje o kontynuowaniu oskarżenia.
- Prokuratorowi nie wolno rozmyślnie podawać Sądowi nieprawdziwych informacji.
- Na sali sądowej i poza nią okazuje szacunek dla Sądu. Korzystając z wolności słowa, zachowuje takt i oględność w wypowiedziach, a w środkach odwoławczych stosuje umiar i należne formy.
- Prokurator nie powinien naruszać zawartych porozumień sądowych.
- Za niestosowne należy uznać ostentacyjne okazywanie przez prokuratora, w miejscu pracy, zażyłości z sędziami i osobami zatrudnionymi w Sądzie.

ZASADY RELACJI DO STRON

- Prokurator w stosunku do pokrzywdzonego powinien przyjmować jako zasadę, by prowadzone postępowanie karne nie potęgowało przykrych wrażeń wywołanych przestępstwem. Wytworzyć u pokrzywdzonego przekonanie, iż w dochodzeniu krzywd prokurator jest jego

sprzymierzeńcem. Okazać współczucie, troskę o perspektywy życiowe osoby dotkniętej przestępstwem. Wykazać dbałość o interesy pokrzywdzonych pozostających w ubóstwie, ułomnych i niezdolnych do dochodzenia swoich roszczeń.

- W stosunku do podejrzanego wykazać takt i stanowczość. Prokurator nie powinien wszczynać postępowania karnego ani usilnie starać się o jego kontynuowanie, gdy zgromadzone dowody wskazują, że oskarżenie było pozbawione podstaw. W postępowaniu przygotowawczym powinien skutecznie dążyć do dokonania wszelkich niezbędnych ustaleń, niezależnie czy przemawiają na korzyść czy niekorzyść podejrzanego.
 - Prawa nie należy interpretować i stosować z przesadną surowością.
 - Jeżeli prokurator wejdzie w posiadanie dowodów przeciwko podejrzanemu a zasadnie przypuszcza, że zostały uzyskane za pomocą niezgodnych z prawem metod, powinien odmówić użycia takich dowodów.
 - Prokurator powinien dążyć do wyłączenia siebie z prowadzenia sprawy przeciwko osobie, z którą ma zatarg osobisty, jak i przeciwko bliskiej mu osobie.
 - W toku prowadzonych spraw nie może uzależniać się finansowo od uczestników postępowania. Nie może również, przy okazji działalności służbowej, dążyć do uzyskania nienależnych korzyści.
- W stosunkach z adwokatami unikać publicznego prezentowania zażyłości. Przeciwdziałać sytuacjom rodzącym przypuszczenia, że na decyzje merytoryczne mogły mieć wpływ rozwiązania pozaprocesowe.

ZASADY WYSTĘPIEŃ MEDIALNYCH

- Umożliwić przedstawicielom społecznych środków przekazu dostęp do rzetelnej informacji w sprawach publicznych, mając na uwadze, iż prokurator jest obowiązany zachować w tajemnicy okoliczności sprawy, o których w postępowaniu przygotowawczym, a także poza jawną rozprawą sądową, powziął wiadomość ze względu na swoje stanowisko.
- W kontaktach z dziennikarzami zaleca się rzeczowość i umiar w przekazywaniu informacji.
- Stanowisko prokuratury z reguły prezentuje kierownictwo bądź rzecznik prasowy. Nie ogranicza to prokuratorów prowadzących poszczególne sprawy w bezpośrednich kontaktach z przedstawicielami społecznych środków przekazu. Prokurator ma obowiązek zwracania uwagi społeczeństwa, władz, poszczególnego obywatela na znaczenie poszanowania prawa.
- Jeśli w środkach przekazu bezpodstawnie zostanie naruszone dobre imię prokuratora, powinien on uzyskać od przełożonych wszelką możliwą pomoc w naprawieniu wyrządzonej mu krzywdy.

ZASADY ZRZESZANIA SIĘ

- Uznawać za swój honor zawodowy aktywne działanie na rzecz środowiska prokuratorskiego, a w szczególności udział w pracach organizacji korporacyjnej.
- Powinnością zrzeszonego prokuratora jest przestrzeganie statutu, stosowanie się do obowiązujących uchwał i decyzji władz organizacji, promowanie założeń i uczestniczenie w ich pracach.
- Prokurator wybrany do władz organizacji obowiązany jest do pełnienia swej funkcji i współdziałania w realizacji zadań z najwyższą starannością.
- Prokuratorzy powinni solidarnie wspierać działalność swojej korporacji, której zadaniem jest zapewnienie prokuraturze należytej pozycji w społeczeństwie.

* * *

- Wzywa się prokuratorów do dobrowolnego spełniania zbioru zasad etycznych prokuratora.